

Hizmet “Puzzle” ının Parçası Olmak

(“Oku” Emri ile Başlayan Bir Dinin Okuma Üzerine Kurgulanmış
Hizmet Hareketi/Hizmet-i Nuriye Üzerine Bir İnceleme)

Being Part of The “Religional Service” Puzzle
(A Study on the Movement of Hizmet-i Nuriye of a Religion
that built on reading and started with the divine order "Read")

Şüheda Betül KARAKUŞ

Özet

Bilinen o ki dünyada her şey bir düzen ve denge içerisinde işlemektedir. Gerek İslâm aleminin mukaddes kitabı Kur’an-ı Kerim’de gerekse diğer mukaddes kitaplarda bu denge ve düzen kendini göstermiştir. Düzene uyan her bir parça kâinatın işleyişine ve düzenine “hizmet” etmektedir. İşte bunun gibi insanlarında bu konulmuş düzene uymaları, bir şekilde onu devam ettirmeleri gerekmektedir. Daha kurgusal bir ifade ile bu kâinat bir HİZMET PUZZLE’ına benzer. Kainattaki her bir parça puzzle’in tamamlanması için gereklidir. Kainattaki her bir şey’in bir amacı ve vazifesi vardır. Kâinat bir puzzle gibidir. Ve her bir parçası hizmetin de bir parçası hükmündedir. Bu makalede öncelikle “hizmet”in tanımı yapılacak, ardından Kâinatın “Hizmet Puzzle” ının parçaları “parça-bütün” ilişkisi içerisinde ele alınacak ve sonucunda tamamlanmış bir puzzle’ın nasıl bir görüntü oluşturduğu betimlenerek makale tamamlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Döngü, Ölçü, Okumak, Denge, Hizmet, İnsan, Puzzle

---

Abstract

It is known that everything in the world works in order and balance. This balance and order are mentioned in both the Quran and other holy books. Each piece that fits the order serves the functioning and the order of the universe. Likewise, people must follow this order, somehow continue it. With a more fictional expression, this universe is like a SERVICE PUZZLE. Each piece in the universe is required to complete the puzzle. Everything in the universe has a purpose and a duty. The universe is like a puzzle. And every part of it is a part of the service. In this article, first of all, the definition of "service" will be made, then the parts of the "Service Puzzle" of the Universe will be dealt with in the "part-whole" relationship, and as a result, the article will be completed by describing what kind of image a completed puzzle forms.

Keywords: Loop, Measure, Reading, Balance, Service, Human, Puzzle

Giriş

“Kur’an’ı Rahmân öğretti. İnsanı O yarattı. Ona anlama ve anlatmayı öğretti. Güneş ve ay bir hesaba bağlı (olarak hareket ederler). Yıldızlar da ağaçlar da secde ederler. Göğü O yükseltti, denge ve ölçüyü O koydu ki dengeden sapmayasınız; Ölçüyü düzgün tutasınız ve eksik tartmayasınız.” (Rahman (55) / 1-9) Bilinen o ki dünyada her şey bir düzen ve denge içerisinde işlemektedir. Gerek İslâm aleminin mukaddes kitabı Kur’an-ı Kerim’de gerekse diğer mukaddes kitaplarda bu denge ve düzen kendini göstermiştir. Ayette de ifade edildiği üzere güneş ve ay bir hesaba bağlı olarak hareket etmektedirler. Ve diğer tüm gezegenler galaksiler ve kainattaki her şey bu düzene riayet ederler. Ne güneş ters yöne döner ne de dünya. Düzene uyan her bir parça kâinatın işleyişine ve düzenine “hizmet” etmektedir. İşte bunun gibi insanların bu konulmuş düzene uymaları, bir şekilde onu devam ettirmeleri gerekmektedir. Daha kurgusal bir ifade ile bu kâinat bir HİZMET PUZZLE’ına benzer. Kainattaki her bir parça puzzle’ın tamamlanması için gereklidir. Kainattaki her bir şey’in bir amacı ve vazifesi vardır. Özellikle de “eşref-i mahlukat” olan “insanın” diğer canlılardan ayrılması hasebiyle vazifesi daha çok ve puzzle’daki parçaları daha çoktur. Üstüne düşen vazifeyi, hizmeti yapan parça yerine yerleşir. Aslında her bir parça diğer bir parçanın tamamlanması ve toplamda ise “Hizmet” görüntüsünün oluşması için şarttır. Aynı puzzleda eksik bir parçanın tüm görüntüyü bozması gibi, Hizmet Puzzle’ında vazifesini yapmayan bir insan da görüntüyü eksik bırakacak ve diğer tüm parçaların düzenini görmezden gelmiş olacaktır. İşte; Kâinat bir puzzle gibidir. Ve her bir parçası hizmetin de bir parçası hükmündedir. Bu makalede öncelikle “hizmet”in tanımı yapılacak, ardından Kâinatın “Hizmet Puzzle”ının parçaları “parça-bütün” ilişkisi içerisinde ele alınacak ve sonucunda tamamlanmış bir puzzle’ın nasıl bir görüntü oluşturduğu betimlenerek makale tamamlanacaktır.

1. Hizmetin Tanımı ve Amacı

Hizmet Türk Dil Kurumunca; Birinin işini görme veya birine yarayan bir işi yapma olarak tanımlanmıştır. (<https://sozluk.gov.tr>, 2020) Bu anlamda hizmet bir şahsa olabileceği gibi bir gruba veyahut bir “hakikat”-e de olabilmektedir. “Hizmet” kelimesine; Kur’an, Sünnet çerçevesinde, İslâm, iman yolunda çalışmak, maddi-manevi gayret sarf etmek ile cihad, tebliğ, irşad gibi geniş manalar yüklenmiştir. (Ferşadoğlu, 1998)

Peki kainattaki her bir canlı ve cansız varlığın el ele verip çizdiği veyahut çizeceği hizmet görüntüsü nedir? Çıkış noktası nedir? İnsana ve insanlığa olan hizmet Hz. Âdem ile başlamakla birlikte biz daha yakın tarihe odaklanarak Tanzimat Fermanının (1839) ilan edilmesinden sonra özellikle son dönem Osmanlı toplumuna damgasını vuran gerek ulemanın gerekse yazarların gündemine oturan “Batılılaşma” hareketini baz alabiliriz.

Batılılaşma hareketi bu anlamda yalnızca Osmanlı topraklarını etkilemekle kalmamış, dünyanın birçok noktasında kendini gösterir hale

*Osmanlı'daki bu
mevcut durumdan
rahatsız olanlar,
Osmanlı'yı
daha iyi hale
getirmek, değişen
dünya'ya ayak
uydurabilmek
adına birçok fikir
üretmişlerdir.*

gelmiştir. Batılılaşma süreci öyle ki şu an gözükmüyormuş gibi olsa dahi, küreselleşmenin etkisiyle toplumlar ve ülkeler tek tipleşmekte ve Avrupaî bir yaşam tarzı kendini iyiden iyiye tüm dünyada hissettirmektedir. Oysa her toplum kendine has birtakım özelliklere, köklü geleneklere sahiptir. Bunun da ötesinde "İslâm'ın" getirmiş olduğu birtakım kurallar ve toplumsal meselelere yönelik tanımlamalar ve açıklamalar vardır. Tüm dünya ve bilhassa Müslüman devletler ve o devlet topraklarında yaşayan insanlar ve halk bu kurallara riayet etmek durumundadırlar. Çünkü toplumun saadeti için Kur'an ve İslâm esasları yeterli olacaktır.

Tekrar Batılılaşma hareketini ele alacak olursak; özellikle İstanbul'da kendini hissettirmeye başlayan ve kimi paşalar tarafından bir çıkış yolu olarak görülen bu hareket toplumda gerek maddi ve gerekse manevi birtakım değişikliklere neden olmuştur. Bediüzzaman bu durumu eserlerinde şöyle açıklar:

"Dünya, büyük bir manevî buhran geçiriyor. Manevî temelleri sarsılan garb cem'iyeti içinde doğan bir hastalık, bir veba, bir taun felâketi gittikçe yeryüzüne dağılıyor. Bu müdhiş sâri illete karşı, İslâm cem'iyeti ne gibi çarelerle karşı koyacak?"

Garbın çürümüş, kokmuş, tefessüh etmiş, bâtıl formülleriyle mi? Yoksa İslâm cem'iyetinin ter ü taze iman esaslarıyla mı? Büyük kafaları gaflet içinde görüyorum. İman kalesini, küfrün çürük direkleri tutamaz. Onun için, ben yalnız iman üzerine mesâîmi teksif etmiş bulunuyorum." (Nur-si S., 1994)

Hal böyle olunca Terbiye-i İslâmiye zedelenmiş, zaaf-ı diyanet baş göstermiştir. İslâmî ve imanî anlamda halk zayıflamış, manen sıkıntılar baş göstermeye başlamıştır. Günümüzde etkileri görülen narsisizm hastalığının temelleri dahi bu dönemlerde atılmıştır denilebilir. Osmanlı'daki bu mevcut durumdan rahatsız olanlar, Osmanlı'yı daha iyi hale getirmek, değişen dünya'ya ayak uydurabilmek adına birçok fikir üretmişlerdir. Özellikle dönemin paşaları, aydınları ve yazarları bu sürece önyak olmuşlardır. Kimisi Türkçülüğün, dil anlamında bir bütünleşmenin, bu sürecin çözümü olduğunu, kimisi İslâmcılığı, İslâm ülkelerinin bütünleşmesini, kimisi Osmanlıcılığı yani Osmanlı tebaası anlamında bir bütünleşmeyi çözüm yolu olarak öngörmüşlerdir. Oysa Doğu, Batı gibi bir ayırım yapılması söz konusu olduğunda bu sınır çekilmeden silikleştirilip "insanlık" adı altında birleşilmeliydi belki de.

İşte hal böyleyken ve tabiri caizse her kafadan bir ses çıkarken, Kuran'ın sedasını duyurmak ve ağlayan kalpleri kuran nuruyla nurlandırmak her şeyden önemli bir mesele haline gelmiştir. İşte hizmet manevi buhran içindeki İslâm topraklarını (o dönem için, şu anda ise Tüm dünya manevi bir buhran geçirmektedir) ve kişilerin içindeki o buhranı ve yükselen ama kimse-nin duymadığı o çığlıklarını duymak ve İslâm'ın sadâsı ile dindirmek, İslâm adına İslâm kardeşiyile, İslâm için bir araya gelmektir hizmet. Ve bu vaziyeti o dönemde üstlenen Risale-i Nur olmuştur. Risale-i Nur'un inkılâbı

zihinlerde, kalplerde, ruhlarda ve nefislerde inkılâptır. Bu bir İslâm devrimi değil, iman inkılabıdır. Bu da iki seviyede gerçekleşir. Müslümanları taklidi îmandan tahkikî îmana, inanmayanları ise enenin kulluğundan Allah'ın kulluğuna eriştirecek şekilde tanzim edilmiştir. Batıyı hâkimiyeti altında tutanların Risale-i Nur'dan dehşet almaları bu yüzdendir. (Turner, 1998)

2. Kâinatın Çekirdeği: Hz. Muhammed (asm)

“Levlake levlake lema halaktü'l-eflak”

(Sen olmasaydın ey Habîbim, sen olmasaydın, Ben âlemleri yaratmazdım.)

“Biz seni, ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” Bu âyette âlemden maksat “eflak”tır. Yani kâinattır.

Şimdi “âlem” yerine “kâinat”ı koyalım ve âyeti mefhum-u muhalifiye okuyalım: “Biz seni, kâinata rahmet olmasaydın göndermezdik.” Şimdi soralım: Hazret-i Muhammed (asm) kâinata rahmet olmasaydı gönderilmeyecekse eğer; Hazret-i Muhammed'siz (asm) bir kâinat yaratılır mıydı? Hazret-i Muhammed (asm) ile kâinatı terazinin birer kefesine koyup tartsak, mana bakımından hangisi ağır gelir? Bediüzzaman'ın ifade ettiği gibi, hiç şüphesiz, kâinat Hazret-i Muhammed'le (asm) mânâ kazanmıştır. Bunda şüphe yoktur! (Kösmene, 2017)

Konu itibarıyla Hz. Muhammed (asm) kâinatın yaratılışına vesile olan ve bu anlamda (parça diye nitelemek doğru olmayacağından) kâinatın çekirdeği niteliğindedir. O olmadan diğer bütün parçalar eksik kalacaktır. Bütünün oluşması için esas parça vardır. Tüm görüntü o parça ile anlam kazanır. Bu anlamda Hz. Muhammed (asm) hizmetin de temeli, yayıcısı ve öğreticisi ve hizmetin bütünleyicisi olmuştur. Bu anlamda Hz. Muhammed (asm) hizmetin hem sebebi hem de insana hizmetin anahtarıdır.

Hz. Muhammed (asm) İslâm'a ve tüm insanlığa hizmet ederken “Tebliğ” metodunu kullanmıştır. Tebliğ ifadesi Kur'an'da birçok ayette geçmektedir. Tebliğ kelimesi, temel anlamı olan ulaşmak, bir yere varmak veya bir zaman diliminin sonuna varmak gibi bir yerde başlayıp bir başka noktada biten bir eylemliliğe atıfta bulunur. Şu hâlde kelimenin kök anlamında bir süreç fikrini görebiliriz. Aslında tebliğ de eğer Allah'ın mesajını muhataplara ulaştırmak ise burada da bir süreci tasavvur etmek gerekir. Kur'an çerçevesinde Hz. Muhammed (asm) hayatta iken tebliğ kavramı, peygamberlerle ve özeldede Hz. Muhammed'le ilgilidir.

Onların dışındaki insanların "tebliğ" gibi bir görevinden söz edilmemektedir. Hz. Muhammed için tebliğ, parça parça ve şartlara göre inen mesajları ilgililere duyurmaktır. Bu duyurma işini vahiy gelir gelmez gerçekleştirmek onun görevidir. (Albayrak, 2006)

Fakat buradaki esas mesele Hz. Muhammed (asm)'in tebliği nasıl ve ne şekilde yaptığıdır. Tebliğde temel birtakım paradigmler vardır: Allah yoluna hikmetle çağırarak gerekir. Hal diliyle davet etmek gerekir. Tebliğ insanı ilim sahibi olmalıdır. Tebliğde merhametli olunmalıdır. Allah yoluna

Hz. Muhammed (asm) kâinatın yaratılışına vesile olan ve bu anlamda (parça diye nitelemek doğru olmayacağından) kâinatın çekirdeği niteliğindedir.

*El-Emin olarak
anılan Hz.
Muhammed
her bakımdan
güvenilir olması,
vahyi tebliğde
kusursuzluğu ve
vazifesini gereği
gibi yapması
itibariylebu
unvanını
peygamberlikten
sonraki dönemde
de en iyi şekilde
devam ettirmiştir.*

güzel öğütle çağırmalıdır. Hikmetle davet etmek gerekir. Tebliğde yumuşak dil kullanmak gerekir En güzel bir biçimde muamele gerekir. Tebliğcinin, söylediği şeyleri önce kendi nefsinde yaşaması gerekir. , Tebliğcinin vazifesi sadece anlatmaktır. Hasbi ve samimi olmak gerekir. vs. (Körün, 2012)

Hz. Muhammed (asm), Kur'an'daki ayetlerle sabit olduğu üzere tebliğ ve İslâm'a ve insanlığa vazifesinde yukarıda bahsi geçen özelliklere dikkat etmiş ve bu özelliklere tâbiyeti sonucunda İslâmiyet onun döneminde oldukça hızlı bir şekilde dünyaya yayılmıştır. El-Emin olarak anılan Hz. Muhammed her bakımdan güvenilir olması, vahyi tebliğde kusursuzluğu ve vazifesini gereği gibi yapması itibariylebu unvanını peygamberlikten sonraki dönemde de en iyi şekilde devam ettirmiştir. Cenab-ı Hak Onun ahlakının yüceliğini "şüphesiz sen büyük bir ahlak üzeresin" (Kalem, 68/ 4) ayetinde açıkça belirtmiş: "Ey inananlar! Andolsun ki o, sizin için Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok anan kimseler için Rasulullah en güzel örnektir" (Ahzab, 33/21) ayetinde de onu, ümmetine, uymaları gereken en güzel örnek diye göstermiştir. (Algül, 1992)

Bu anlamda hizmetin en güzel şekli Hz. Muhammed ile birlikte başlamış olup tebliğ metodu ve yukarıda ifade edilen özellikler ile gerçekleştirilmiş, en güzel hizmetin ne için ve nasıl olacağı yine Hz. Muhammed (asm) ile bizlere gösterilmiştir.

3. Hizmet Puzzle'mın ve Kâinatın Ebedi Güneşi: Kur'an-ı Kerim

(Hem bir kitab-ı hikmet, hem bir kitab-ı ubudiyet, hem bir kitab-ı emir ve davet, hem bir kitab-ı zikir, hem bir kitab-ı fikir)

"Elde Kur'an gibi bir mu'cize-i bâki varken,

Başka burhan aramak aklıma zâid görünür.

Elde Kur'an gibi bir burhan-ı hakikat varken,

Münkirleri ilzam için gönlüme siklet mi gelir?"

Peygamberimiz Hz. Muhammed (asm) ise tebliğ metodunu kullanırken bizzat Kur'an-ı azimüşşan'ın irşad yöntemine dikkat etmiş ve hizmeti bizzat Kur'an'ın esaslarına yönelik yürütmüştür. Bu anlamda yegâne tebliğ ve irşad kitabı Kur'an-ı azimüşşandır.

Kur'an baştan sona irşad, tebliğ ve davet hakikatleriyle doludur. Öyle ise günümüz hizmet, tebliğ, irşad, cihad stratejisini de Kur'an formüle etmiştir. (Ferşadoğlu, 1998)

Peki Kur'an'ın hizmet stratejisi nasıldır? Bu noktada tenzil ve tedricilik kavramları bizlere oldukça yardımcı olacaktır.

Müfessirler, tenzil kelimesinin Kur'an'la ilişkili olarak kullanıldığı âyetlerde bu kelimenin, aşamalı olarak indirilmeyi, vahyin gönderilmesindeki tedriciliği anlattığını ifade etmişlerdir. (Kasapoğlu, 2014)

Sözlükte derece kelimesinden türeyen tedriç ise "bir kimseyi bir şeye aşamalı biçimde yaklaştırmak ve alıştırmak" anlamına gelir. (<https://İslâmansiklopedisi.org.tr>, 2020)

Bu anlamda tedricilik aşamalılığı ifade ederken tenzil ise parça parça indirilme anlamını karşılar. Peki bu ne anlama gelmektedir? Bireylere bir bilgi rastgele ve bir bütün olarak verilmekten ziyade öncelikle tanımların verilmesi, ardından konuya girilmesi ve bunun da aşama aşama olması gerektiği eğitim psikologları tarafından uygun görülmüştür. Buna “küçük adımlar ilkesi” yahut “aşamalılık” denmiş, öncü eğitimciler ve psikologlar tarafından desteklenmiştir. Öğrenmede küçük adımlar ilkesini benimseyenlerden birisi de Thorndike'dir. Thorndike, problem çözmeye sürecinin bireyin birbirini izleyen davranışları sonucunda ortaya çıktığını, her adımda öğrenenin çözüme biraz daha yaklaştığını ileri sürer. Ona göre, öğrenme birdenbire iç görü kazanarak kavrayarak değil, adım adım ortaya çıkar. Bu metodun asırlar önce Kur'an-ı Kerimde uygulanmış olması ilginç olmaktan ziyade ne denli mucizevi bir kitap olduğunu gözler önüne sermektedir.

Kur'an-ı Kerim tüm İslâm aleminin ilahî kitabıdır. Ve bu anlamda içinde tüm İslâm alemini ilgilendiren hususlar yer almaktadır. İndirilmeye başlandığı andan itibaren birçok kavmi, topluluğu ele almış ve insanlara yaşanan hadiselerdeki hatalar “gerek hemen gerekse doğru zamanda, aşamalı şekilde” inen ayetler ile açıklanmış ve doğrusu ifade edilmiştir. Fakat esas mesele, aynen okullardaki öğrencilerin her birinin farklı özellikleri olduğunu bilip ona göre bir eğitim metodu belirlemek gerektiği gibi, Kur'an'da her bir insan fitratının ve özelliklerinin farklı olduğunu dikkate alarak kimi zaman Allah'ın iman edenleri mükafatlandıracağından, cennetten ve cenneteki nimetlerden bahsederek iman edenleri şevke getiren bir metod benimserken iman etmeyen ve isyan ve inkar eden kulların da ceennem azabı ile karşılaşacağı belirtilerek uyarıcı ve kimi zaman tehdit eden bir metod benimsenmiştir. Fakat esas mesele, ayetlerin, yukarıda da belirtildiği üzere kimi zaman aşamalı bir şekilde inerek insanları “Allah'ın emrine” dahi alıştıran ve sebepleri açıklanarak yer verilmesidir. Küçük adımlar ile insanlara verilmek istenen aşamalı bir şekilde verilmiştir. Kur'an'da defalarca geçen “Hiç düşünmez misiniz?” ayeti, düşünme yeteneği vurgulanan insanların aslında aşamalı olarak ayetleri de düşünüldükten sonra uygulayabileceklerini de bizlere göstermektedir.

4. Kâinatın Parlayan Parçası: Risale-i Nur

Risale-i Nur Kur'an'ın i'cazını gösteren bir tefsirdir. Risale-i Nur, istikbali de aydınlatan bir Kur'an tefsiridir. İspata dayanan bir Kur'an tefsiridir. Risale-i Nur ilimler içinde hakikat ve tevhide yol açar.

“Risale-i Nur doğrudan doğruya Kur'an'ın bahir bir bürhanı ve kuvvetli bir tefsiri ve parlak bir lem'a-i i'caz-ı manevîsi ve o bahrin bir reşhası ve o güneşin bir şuaı ve o maden-i ilm-i hakikattan mülhem ve feyzinden gelen bir tercüme-i maneviyesidir...”

Risale-ün Nur sair te'lifât gibi ulûm ve fûnundan ve başka kitaplardan alınmamış. Kur'andan başka me'hazı yok, Kur'andan başka üstadı yok, Kur'andan başka mercii yoktur. Te'lif olduğu vakit hiçbir kitab müellifinin

*“Risale-i Nur’a
hizmet imanı
kurtarıyor.
Tarikat ve şeyhlik
ise velayet
mertebeleri
kazandırıyor. Bir
adamin imanını
kurtarmak ise,
on mü’mini
velayet derecesine
çıkarmaktan
daha mühim ve
daha sevaplıdır.
Çünkü iman,
saadet-i ebediyeyi
kazandırdığı
için bir mümine,
küre-i arz kadar
bir saltanat-ı
bâkiyeyi temin
eder. Velayet
ise, müminin
Cennetini
genişlettirir,
parlattırır.”*

yanında bulunmuyordu. Doğrudan doğruya Kur'anın feyzinden mülhemdir ve sema-i Kur'aniden ve âyâtının nücumundan, yıldızlarından iniyor, nüzul ediyor.” (Nursi, S., Nur Talebelerinin Hizmet Rehberi, 2013)

Bilinen o ki günümüz dünyasında her bir akademik çalışmanın sonunda “kaynakça” başlığı altında araştırmada geçen makale, kaynak, isim vs. alınarak çalışma da ne kadar çok kaynak tarandığı ve bu anlamda içeriğinin ne kadar zengin olduğu gösterilmiş olunur. Oysaki bu durum araştırmacının alıntılarının çok olduğunu ve henüz konu hakkında yeterli bilgiye sahip olunmadığını da gösterir. İşte bu anlamda Risale-i Nur yalnızca tek bir kaynağa yani Kur'an-ı Kerim'e başvurmuş olması hasebiyle içerik olarak en sağlam kaynağa dayanmış ve Kur'an'ın değişmez ve değiştirilemez (kesin) ayet ve surelerini kaynak almıştır.

Bu anlamda başlangıçta “Risale-i Nur’a” hizmet eden, yukarıda belirtildiği üzere Kur'an'a, Kur'an ve İslâm hakikatlerine, tevhide ve böylece tüm İslâm alemine, tüm insanlığa hizmet etmiş olacaktır. Esasında hizmet bu anlamda bir döngüyü de beraberinde getirmiş olacaktır.

Peki davası “memleketi ve alemleri İslâm'ı alakadar eden” külli bir hadise olan Risale-i Nur'a hizmet ne anlama gelmektedir? Risale-i Nur'un gayesi iman kurtarmak ve rıza-i ilahidir. (Nursi, S., Nur Talebelerinin Hizmet Rehberi, 2013) İmanı kurtarmak ise gerek bu dünya gerekse öbür dünya için esas olup, insanların kurtuluşuna vesile olmakla birlikte rıza-i ilahiyi kazanmaya kapı açmaktadır. Bu anlamda Risale-i Nur'a hizmetin neticesi şu şekilde ifade edilir;

“Kalemle Nurlara hizmet ve sadakatle talebesi olmanın iki mühim neticesi vardır:

1. Ayat-ı Kur'aniyenin işaretiyle imanla kabre girmektir.
2. Bütün şakirtlerin manevi kazançlarına Nur dairesindeki şirket-i maneviye sırrıyla, umum onların hasenatlarına hissedar olmaktır.” (Nursi, S., Hizmet Rehberi, 2013)

“Risale-i Nur'a hizmet imanı kurtarıyor. Tarikat ve şeyhlik ise velayet mertebeleri kazandırıyor. Bir adamin imanını kurtarmak ise, on mü’mini velayet derecesine çıkarmaktan daha mühim ve daha sevaplıdır. Çünkü iman, saadet-i ebediyeyi kazandırdığı için bir mümine, küre-i arz kadar bir saltanat-ı bâkiyeyi temin eder. Velayet ise, müminin Cennetini genişlettirir, parlattırır.” (Nursi, S., Kastamonu Lahikası, 2012)

Nurların birinci talebesi Hulusi Bey, Hazret-i Üstad'a arzettiği bir mektubunda "Dünyayı unutmak istesenez başka hiçbir sebep olmasa dahi, yalnız bu mübarek Sözler'le rabıta peyda eden insanların rica edecekleri iza-hatı vermek isteyecek ve cevapsız bırakmayacaksınız...

Allah için sizi sevenlere ve sizden istizahta bulunanlara yazdığınız pek kıymetli yazılarla meclis-i ilminizde takrir buyurduğunuz mütenevvi ve Sözler'e bile geçmeyen mesail, kat'iyetle gösteriyorlar ki; ihtiyaç da hizmet de bitmemiştir." demekte ve Nurların hizmetinde, ikaz, ihtar ve irşadlara

ihtiyaç bulunacağını ifade etmektedir ki, ondan sonra zuhur eden ihtiyaca muvafık lâhikalar o mübarek zâtın isabetli sözünü teyid etmiştir. (Nursî, S., Barla Lahikası, 1994)

Bunun yanı sıra Risale-i Nur Hizmet metodu olarak belki de çağın en çok ihtiyaç duyduğu bir yöntemi kullanarak, yine çağın ve asrın, şu zamanın ihtiyaçlarına uygun bir ilaç olduğunu göstermektedir. Bu metod "ispat" tır. Bilinen odur ki; bu çağ "Bilgi Çağı" olarak adlandırılmaktadır. Bununla da kalmayıp her türlü bilginin gündeme geldiği ve insanların da bu tonlarca bilgiye maruz bırakıldığı bir döneme şahitlik etmekteyiz. Her gün tonlarca bilgi ile çevrelenen insanın bu bilgiler içinden güvenilir diyebileceği kaç tanedir?

Bilgiler yığını arasında sıkışıp kalmış insanın asıl ihtiyacı "doğru, hakiki bilgidir". Özellikle pozitivizmin de etkisiyle yalnızca 5 duyu organı ile algılanabilir şeylerin varlığının kabul edildiği bu dönemde hakikat'ı yalnızca Kur'anı referans alarak ispat eden Risale-i Nurlardır. Nurlar taklidî değil tahkiki imanı işte tam da bu metod ile, ispat ile kazandırmaktadır.

Bahtiyarız bizler ki, bu dehşetli asırda bizlere Kur'ana hizmet aşkını Risale-i Nur vasıtasıyla kazandırdı.

Yirminci asrın insan psikolojisinin, içtimaiyatının tam ve hakikatlı bir tahlilini yaparak, bu hizmette kalb ve akılları teshir edecek müsbet ve ilmi ikna usûllerini bizlere öğretti.

Canından fazla sevdiği ve üzerinde gözbebeği gibi titrediği Risale-i Nur hizmetini talebelerine emanet etti. Biz de bu emaneti bütün ruhumuzla muhafaza edip, nesilden nesile ileticeğiz inşaallah.

Çünkü o külliyatın her sahifesinde Said Nursî var, her satırında Bediüzzaman konuşuyor. Seksen küsur senenin başını eğdiremediği mücahid-i ekber, allâme-i cihan, sarığı başında bizimle sohbet ediyor... Ve diyor: "Evet ümitvar olunuz! Şu istikbal inkılâbı içerisinde en yüksek gür sadâ, İslâmın sadâsı olacaktır." (Nursî S., Hizmet Rehberi, 2013) Günümüzün müçtehid-i müceddidi Bediüzzaman Said Nursî'dir. Bu asırda Kur'an ve Sünnete hizmet stratejisini de o çizecektir. Onun da hizmet metodu, Kur'an ve Sünnet, yani Ehli Sünnet ve Cemaat yoludur. Diğer bir ifadeyle, Asr-ı Saadeti model olarak almış, o parlak hizmet devrinin üslubunu günümüze taşımıştır. (Ferşadoğlu, 1998)

5. Puzzle'in En Renkli Parçaları: Nebatat ve Hayvanat

Kâinatta her bir parça diğerini tamamlar niteliktedir demiştik. Her bir canlı ve cansız varlığın kendine has bir görevi olmakta her bir canlı ise hizmet eder. Hizmetin bir parçasıdır tüm canlılar. Her bir canlı ise lisânı haliyle Bismillah der, lisânı haliyle hizmet eder.

Risale-i Nurlar işte bu renkli canlıların hizmetini şu şekilde ve daha niceleleriyle tarif eder; "Hem nasıl ki: dört yüz bin millet içinde bulunan ve her milletin istediği erzakı ayrı ve istimal ettiği silâhı ayrı ve giydiği elbisesi ayrı ve talimatı ayrı ve terhisatı ayrı olan bir ordunun mu'cizekâr bir

*"Evet ümitvar
olunuz! Şu
istikbal inkılâbı
içerisinde en
yüksek gür sadâ,
İslâmın sadâsı
olacaktır."*

*Corona Kur'an'a
hizmet eden, onu
ve ayetlerini,
tespitlerini
gündeme
taşıyan, Kur'an'ı
hatırlatan
hizmetkar...*

kumandanı, tek başıyla bütün o ayrı ayrı milletlerin ayrı ayrı erzaklarını ve çeşit çeşit eslihalarını ve elbiselerini ve cihazatlarını, hiçbirini unutmuyarak ve şaşırılmayarak verdiği o acib ordu ve ordugâh, şübhesiz bedahetle o hârika kumandanı gösterir, takdirkârane sevdirebilir. Aynen öyle de, zemin yüzünün ordugâhında ve her baharda yeniden silâh altına alınmış bir yeni orduyu Sübhanîde, nebatat ve hayvanat milletlerinden dört yüz bin nev'in çeşit çeşit elbise, erzak, esliha, talim, terhisleri gayet mükemmel ve muntazam ve hiç birini unutmuyarak ve şaşırılmayarak bir tek kumandan-ı a'zam tarafından verilen küre-i arzın bahar ordugâhı, ne derece mezkûr insan ordu ve ordugâhından büyük ve mükemmel ise, sizin okuyacağınız fenn-i askerî mikyasıyla, dikkatli ve akli başında olanlara o derece küre-i arzın Hâkimini ve Rabbini ve Müdebbirini ve Kumandan-ı Akdes'ini hayretler ve takdislerle bildirir ve tahmid ve tesbihle sevdirebilir.” (Nursi, S., Asa-yı Musa, 2011)

Yalnızca nebatat ve hayvanat değil ruhaniyat da hizmet eder. Vahiy, İlahi bir tebliğdir. Cenab-ı Hakkın, “Habir, Rab, Hakîm, Alîm” gibi isimleri, tebliğ ve irşada da bakar aynı zamanda.

Cebrail (as) de, Allah ü Tealanın emirlerini resullerine tebliğ etmekle vazifeli en büyük meleklerden birisidir.

Demek tebliğin aynı zamanda, “yaratılış ve Rububiyet” dairesi ile de alakası bulunmaktadır. (Ferşadoğlu, 1998) Azrail (as) insanların öbür dünyaya geçişlerine hizmet eder, kapı aralar. Bu anlamda dünyadaki her bir canlı Allah'ın adıyla yine Allah'ı tesbih eder ve bu tesbihleriyle hizmet ederler.

6. Covid-19'u Doğru Okumak

Herkesin son zamanlarda adından oldukça bahsettiği, ünü tüm dünyaya yayılmış bir “hizmetkâr”... Üzerine tonlarca tweet atılan, köşe yazılarına konuk olan, gazete manşetlerinin ve haberlerinin bir numaraları ismi, Corona Virüs... Hatta öyle ki biz bu “hizmetkârı” evlerimize aldık hakkında gün içinde konuşup durduk. Hastanelerimize, sokaklara, bahçelere ve insanların olduğu her yere girip çıkan bu “hizmetkar” ne için çevremizde bu denli dolaşiyor olabilir?

Naçizane fikrim odur ki; bahsi geçen meselede ve bu araştırma kapsamında taranan makalelerden çıkarılan sonuçlardan biri de hizmetin kainattaki tüm canlılar tarafından gerçekleştiriliyor olmasıdır. Bu anlamda küçük ve taçlı bu canlının, aynen “emir tahtında” hizmet eden diğer canlılar gibi bir hizmeti söz konusu olmalıdır. Hepimizi evlerimize hapseden bu “hizmetkar” bizlere evden nasıl bir hizmet ediyor olabilir? Onun da hizmeti bellidir. O da İslâm'ın bir hizmetkarıdır. Corona Kur'an'a hizmet eden, onu ve ayetlerini, tespitlerini gündeme taşıyan, Kur'an'ı hatırlatan hizmetkar... Bizlere dönüp geçmişimize bakmamızı, dünyadaki zulümleri görmemizi ve görsek dahi sessiz kaldığımızı, evde televizyonlarımızda görüp ertesi gün hiçbir şey olmuyormuşçasına dışarı çıkıp gezip tozduğumuzu göstermek istiyor gibi. Sanki herkes “oturup düşünsün” diye verilmiş bir mühlet gibi. Aklımızı başımıza toplamamız için verilen izin gibi. Ne kadar da kurumsal

çalışan bir hizmetkar aslında. İzin veriyor Allah'ın izniyle. Ders almamız, hizmetini görmemiz için...

Hatta öyle bir hizmet ediyor ki ezan sesinin hiç değmediği yerlere ulaştırıyor bu sesi. Ümmete farz olan namazı, yine o ümmetten olup ta kılmanlara hatırlatıyor. Yine o ümmetin ve hepimizin peygamberi olan Hz. Muhammed'in sözlerini hatırlatıyor bizlere. "Lezzetleri tahrip edip acılaştırılan ölümü çok zikrediniz", kendisini unutup dünyalara daldığımız ölümü hatırlatıyor. Ölüm deyince korkan bizlere ayetleri hatırlatıyor. "Ey mü'minler! Hep birden, bütün günahlarınızdan Allah'a tövbe ediniz ki, felaha, kurtuluşa eresiniz." (Nûr, 24/31). Tövbeyi, istiğfarı hatırlatıyor.

Parçalanmayı bırakıp birlik olmayı, hep bir ağızdan tövbe etmeyi hatırlatıyor. Hastanelerde yatan binlerce hastaya Hz. Eyyüb'ü, karantınayı bir başına geçiren insanlara Hz. Yunus'u, uzun zamandır kendinden kaçan yine rabbine dönen kulları hatırlatıyor. Karanlık içinde kalıp da rabbine niyaz eden kulları hatırlatıyor; "Karanlıklar içinde niyaz etti: 'Senden başka ilâh yoktur. Seni her türlü noksandan tenzih ederim. Gerçekten ben kendine zulmedenlerden oldum.'" Hem kendimize hem çevremize hem canlılara, hem mazlumlara ettiğimiz zulmü hatırlatıyor.

Kaderi hatırlatıyor sonra. "Beşer zulmeder kader adalet eder." Rabbi hatırlatıyor, Rabbin adaletini... İsimlerini... ya Şafi, ya Adl, ya Allah, ya Rahman, ya Rahim, ya Hak. Hakkı hatırlatıyor. Hakkın hatırı âlidir; hiçbir hatıra feda edilmez. Unuttuklarımıza hizmet eden bir hizmetkar. Unuttuklarımızı hatırlatan. Vesselam...

7. Hizmetin 7,7 Milyar Parçası: İnsan

İnsan...

Belki de hizmetin en büyük parçasını oluşturan, belki de Kâinatta hizmeti en güzel şekliyle yapmaya muvafık olabilecek eşref-i mahlukat.

Peki insanın hizmetteki rolü nedir? İnsanoğlu hizmetin neresindedir?

"Emr-i bil-ma'ruf" hakkında birçok ayet-i kerime vardır. Bunlardan birisi, "Allah'ın dinine sarılıp birlik olduğunuz gibi, içinizden öyle bir de öyle bir topluluk bulunsun ki, onlar insanları hayra çağırırsın, iyiliği tavsiye edip, kötülükten sakındırırsın. İşte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendisidir" (Al-i İmran, 104) hükmüdür. Aynı surenin 110 ve 114. ayetlerinde de "İyiliği tavsiye edip kötülükten sakındırırlar ve hayırlı işlere koşuşurlar" diye ifade edilmektedir.

Bediüzzaman hazretlerinin talebelerinden olan Zübeyir Gündüzalp şöyle der; Azrail geldiğinde bizi hizmet ederken bulsun. İçinde bulunduğu İslâm hizmetini ve bununla birlikte Risale-i Nur hizmetinin önemini bu cümleler ile vurgular Gündüzalp. Ne büyük meseledir hizmet, İslâma hizmet...

Ama nasıl hizmet?

Hayat, hiç şüphesiz, "ölçüler" manzûmesidir. Hayat bu ölçülerle yaşanır. Elleriinde doğru ölçü bulunanlar yükselecek, diğerleri alçalacak, her türlü

"Allah'ın dinine sarılıp birlik olduğunuz gibi, içinizden öyle bir de öyle bir topluluk bulunsun ki, onlar insanları hayra çağırırsın, iyiliği tavsiye edip, kötülükten sakındırırsın. İşte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendisidir"

“Bizler yaptığımız bütün planları insanı merkeze alarak yaparız.”

alçaklığa giriftar olacaktır. Ellerindeki doğru ölçüleri yanlış kullananlar da öyle. (Dursun, 1998)

Hizmet için de bir ölçü gereklidir. Ölçü Kur’anda mevcuttur ve peygamberimiz Hz. Muhammed tarafından da bizlere gösterilmiştir.

Kısa bir anekdot eklemek isterim; hazine arazilerini (2B) işgal edenlere belli bir bedel mukabilinde vatandaşlara verilmesiyle alakalı konular ülkemizde tartışılırken babam o ara bir iş çalışması vesilesi ile Amerika’da bulunuyordu. Bir toplantıda kendisi haziruna gördüklerine istinaden şöyle bir soru yöneltmiş; Gördüğüm kadarıyla Amerika’da ormanların içerisine serpiştirilmiş, müstakil evler gördüm. Bizim ülkemizde orman arazileri çok katı kurallarla korunur. Sizin ülkenizde bulunan orman içerisine serpiştirilmiş özel mülkiyete tabi müstakil konutların bulunmasına bir anlam ve remedim demiş.

Aldığı cevap; Biz Amerikalılar yaptığımız bütün planları insanı merkeze alarak yaparız. Bir Amerikalının istediği üç önemli şey vardır: ev, araba, iş. Dolayısıyla bu üç maddenin gerçekleşmesi için bütün imkanlar seferber edilir. Orman içerisinde özel mülkiyete dayalı (belli ölçülerde) konutlar bulundurulmasında bir sakınca görmeyiz.

“Bizler yaptığımız bütün planları insanı merkeze alarak yaparız.” Bu ifade aslında bizlere çok şey anlatmaktadır. Bizim Rabbimiz bir insanı, peygamberimiz “Hz. Muhammed’i” merkeze alarak, onu vesile kılarak dünyaların yaratan ve diğer insanları anne babaları bile onların varlığından henüz haberdar değilken var eden, onlara hayat veren, Rahman ve Rahim olan, merhametlilerin en merhametlisidir. Bizim dinimiz uğruna dünyaları yaratacak kadar “insanı” önemseyen bir dindir. İnsana hizmet de işte bu sebeptendir ki çok önemlidir. Şimdi esas mesele imanı kurtarmak meselesidir. Fakat insana hizmet eden her bir kurum, kuruluş da bizler için önemlidir.

Hizmet insanlara faydanın dokunduğu her bir alanda görülebilir. Bu anlamda gerek Peygamber efendimiz Hz. Muhammed (asm), (Resulullah ve Hilfu’l Fudul Cemiyeti) gerekse Bediüzzaman Said Nursi birtakım cemiyetlere katılarak insanlara hizmet eden her türlü kurum ve kuruluşu desteklemişlerdir. Üstad Bediüzzaman 1920 yılında kurulan “Hilal-i Ahdar” yani Yeşilay Cemiyeti’ne üye olmuştur. (Uysal, 1998) Bu türden cemiyet, kurum ve kuruluşlar ile doğrudan İslâm’a değil, bizzat insanın kendisine, maddi yönüne bakan bir hizmet söz konusudur.

Bu anlamda insanlar diğer insanları hayra çağırarak ve kötülükten sakındırmakla yükümlüdür. Her bir insan hizmetin bir parçasıdır. İnsanlar başta Hz. Muhammed’in (asm) çağrılarını kulak verip, davranışlarını örnek alarak, sonra Kur’an-ı Kerim’in ve Kur’an’ın tefsiri Risale-i Nurlar’ın derslerini alarak başta onlara ardından tüm insanlığa hizmet etmiş olacaktır.

Şu ahir zamanda esas mesele imanı kurtarmak iken, din kardeşinin elinden tutmak elbette insanlara düşen en mühim vazifedir. Her insan hizmet edebilir. Fakat hizmet etmek her insana nasip olmayabilir. İnsan acizdir,

fakat iman ile intisab etse ve ubudiyetle Kadir ve Rahim olanın ubudiyetle hizmetine girse müteşekkîrâne bir hal alır diye bahseder Bediüzzaman;

“İnsan binler çeşit elemeler ile müteallim ve binler nevi lezzetler ile mütelezziz olacak bir zihayat makine ve gayet derece acziyle beraber hadsiz maddî, manevî düşmanları ve nihayetsiz fakırla beraber hadsiz zahiri ve batini ihtiyaçları bulunan ve mütemâdiyen zeval ve firak tokatlarını yiyen bir biçare mahluk iken, birden iman ve ubudiyetle böyle bir Padişah-ı Zülcelal'e intisab edip bütün düşmanlarına karşı bir nokta-i istinad ve bütün hâcâtına medar bir nokta-i istimdad bularak, herkes mensub olduğu efendisinin şerefiyle, makamıyla iftihar ettiği gibi, o da böyle nihayetsiz Kadîr ve Rahîm bir padişaha iman ile intisab etse ve ubudiyetle hizmetine girse ve ecelin i'dam ilânını kendi hakkında terhis tezkeresine çevirse ne kadar memnun ve minnetdar ve ne kadar müteşekkîrane iftihar edebilir, kıyas ediniz.” (Nursi S., Asa-yı Musa)

“Ey insan! Aklını başına al. Hiç mümkün müdür ki: Bütün enva'-ı mahlukatı sana müteveccihen muavenet ellerini uzattıran ve senin hacetlerine "Lebbeck!" dedirten Zât-ı Zülcelal seni bilmesin, tanımasın, görmesin? Madem seni biliyor, rahmetiyle bildiğini bildiriyor. Sen de onu bil, hürmetle bildiğini bildir ve kat'iyyen anla ki: Senin gibi zaif-i mutlak, âciz-i mutlak, fakir-i mutlak, fânî, küçük bir mahluka koca kâinatı müsahhar etmek ve onun imdadına göndermek; elbette hikmet ve inayet ve ilim ve kudreti tazammun eden hakikat-ı rahmettir.

Elbette böyle bir rahmet, senden küllî ve hâlis bir şükür ve ciddî ve sâfi bir hürmet ister. İşte o hâlis şükürün ve o safî hürmetin tercümanı ve ünvanı olan "Bismillahirrahmanirrahîm"i de. O rahmetin vusulüne vesile ve Rahman'ın dergâhında şefaataçı yap.” (Nursi S., Sözlere, 2013)

8. Tamamlanmış Hizmet Puzzle'ı: “Bir Araya Gelmek”

Fakat hizmette önemli bir husus vardır. “Zaman, şahsiyet ve enaniyet zamanı değil, cemaat zamanıdır.” Bu anlamda hizmette cemaat olarak hareket etmenin önemi vurgulanmıştır.

Peki cemaat olarak hareket etmek ve cemaat olarak hizmet etmek nasıl olacaktır? Bunun ipuçlarını bizzat Kur'an-i Kerim daha ilk ayetinde bizlere vermiştir.

“OKU”

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ

“Yaratan Rabbinin adıyla oku!”

İşte irşad ve hizmet metodlarını kendisinden öğrendiğimiz ve öğreneceğimiz Kur'an-ı Kerim bizlere ilk metodu veriyor. “OKU”. Okumak, yaradan rabbinin adı ile okumak. Okuyan insan ancak Kur'an hakikatlerini anlayabilir ve okuyan insan hizmet edebilir. Kur'an Allah'ın emrettiği ve farz kıldığı şeyleri içinde barındırır. Her bir ayet farzdır. Okumak da farzdır. Bu anlamda farzlara ve toplumsal yönlerine bakmamızda fayda vardır.

*Risale-i Nur
Kur'an'a hizmet
ediyor ise Risale-i
Nur'a hizmet
eden de doğrudan
Kur'an'a ve iman
hakikatlerine,
İslâm'a ve İslâm
alemine ve tüm
kâinata hizmet
etmiş olur.*

Örneğin “namaz”. Namaz nedir? Namaz insanları beş vakit bir araya toplayandır. Teravihlerde camileri Müslümanlarla doldurup taşırandır. Namaz, binlerce başın aynı anda bir olana secdesidir. Oruç nedir? Oruç zengin yoksul demeden müminleri bir sofrada buluşturan, bir araya toplayandır. Zekât nedir? Zekât, veren el ile alan eli bir araya getirendir. Hac nedir? Hac tüm Müslümanları “bir olan için” bir araya toplayandır.

Hep bir ağızdan “Lebbeyk, Allahümme lebbeyk, Lebbeyke lâ şerike leke lebbeyk. İnnel hamde ve'n-ni'mete leke ve'l mülk, lâ şerike lek” tir. Rabbi hep bir ağızdan anmaktır hac... Bir araya getiren, toplayan her şey esasında bir metod değil midir? Her farz bir metod değil midir hizmet için? İnsanların bir araya geldiği yerde hizmet vardır. Esas metod Kur'an'ın oku emrine uymaktır; okuduğu her bir farza uymaktır. Okumanın farz, farzın hizmet olduğunu keşfetmektir metod.

Metod Kur'an-ı Azimüşşandır. Onun ayetleridir. Her bir ayeti, her bir hakikati anlamaktır. Her bir ayetinde her bir farzında gizlidir. İşte bu gizi çözen, hakikati anlatan ise asrın tefsiri Risale-i Nurlardır. Risale-i Nur “oku” emrinin bir parçası değil midir? Her bir kelimesi, her bir cümlesi iman hakikatlerinden bahseden, onları ispat eden değil midir? İşte Risale-i Nurlar Kur'an-ın anlaşılmasına hizmet eden tefsirdir. Risale-i Nur Kur'an'a hizmet ediyor ise Risale-i Nur'a hizmet eden de doğrudan Kur'an'a ve iman hakikatlerine, İslâm'a ve İslâm alemine ve tüm kâinata hizmet etmiş olur. Risale-i Nur okumak cem etmek değil midir? Okumak bir arada okunursa, mütalaa edilirse anlamlı olmaz mı? Cebrail ile efendimiz Hz. Muhammed dahi mukabele yapmışlardır. Bir arada okumak, bir olanı anlamaya bir kapı daha açar.

Bu noktada Risale-i Nurlarda geçen şu meşhur cümleler bizlere rehber olmaktadır;

“Bizim gibi hakikat ve âhiret kardeşlerin, ihtilaf-ı zaman ve mekân sohbetlerine ve ünsiyetlerine bir mani' teşkil etmez. Biri şarkta, biri garbda, biri mazide, biri müstakbelde, biri dünyada, biri âhirette olsa da beraber sayılabilirler ve sohbet edebilirler. Hususan birtek maksad için bir tek vazifede bulunanlar, birbirinin aynı hükmündedirler.”

İşte Bediüzzaman'ın “Zaman cemaat zamanıdır. Cemaatın ruhu olan şahs-ı manevî daha metindir ve tenfiz-i ahkâm-ı şer'iyeye daha ziyade muktediridir. Halife-i şahsî, ancak ona istinad ile vezaifi deruhde edebilir. Cemaatın ruhu olan şahs-ı manevî eğer müstakim olsa, ziyade parlak ve kâmil olur. Eğer fena olsa, pek çok fena olur. Ferdin, iyiliği de fenalığı da mahduddur. Cemaatin ise gayr-ı mahduddur.” ifadeleri işte bu hususa dikkat çeker. Şu zamanda hizmet için bir araya gelmek, ferdi olmaktan ziyade hep birlikte hareket etmek lazımdır. (Nursi, S., Mektubat, 1994)

“Sath-ı arz bir mescid, Mekke bir mihrap, Medine bir minber; o burhan-ı bâhir olan Peygamberimiz Aleyhissalâtu Vesselâm bütün ehl-i imana imam, bütün insanlara hatip, bütün enbiyaya reis, bütün evliyaya sey-yid, bütün enbiya ve evliyadan mürekkep bir halka-i zikrin serzâkiri; bütün

enbiya hayattar kökleri, bütün evliya tarâvettar semereleri bir şecere-i nuraniyedir ki, herbir dâvâsını, mu'izatlarına istinat eden bütün enbiya ve kerametlerine itimat eden bütün evliya tasdik edip imza ediyorlar.” (Nursi, S., Mektubat 2013)

Yukarıdaki paragraf dikkate alındığında ise Bediüzzaman'ın “Medreset'üz Zehra” projesi ile ülkemiz özelinde vatanın tamamını bir okuma salonuna dönüştürmek ve genelde ise zemin yüzünü bir mescit, bir zikirhane ve bir medrese şekline bürünmesini sağlamak gibi külli bir hedefi gözettiği görülmektedir.

“Kişilerin tek başlarına fazla bir güçleri yoktur; çabalarının sonucu da dünyanın genel tablosu içinde sezilmeyecek kadar azdır. Allah hiç kimseye çok şey yapmak gücünü vermemiştir, herkese yapacak bir şeyler kalsın diye. Her el insanlığın mutluluğuna ya da sefaletine bir şeyler katar.”

Sevgili Dost,

Elimiz acaba insanlığın mutluluğuna mı yoksa sefaletine mi katkıda bulunuyor? Eldivenlerimiz çıkarabilesek, belki parmak izlerimizden anlayabiliriz neler yaptığımızı.

Sevgili Dost,

Belki bir gün, yarımın bütünden ne çok olduğunun farkına varırız. (Ural, 2017)

İşte metod elleri, kalpleri, ruhları bir araya getirmektir, bir arada, bir olanı anmaktır. Bir olan adına, birilerinin imanını kurtarmaktır hizmet. İşte hizmet puzzle'ı, iman ve Kur'an nuruyla parlayan bir kâinat, bir olan için bir araya gelen insanlar, melekler, nebatat ve hayvanat. Her şey.

Sevgili Dost, Ellerini Uzat...

Sonuç

İşte Kâinat yaratılan her şeyin bozulmaz bir düzen ve döngü içerisinde hareket ettiği bir tablo, çok parçalı bir puzzle gibi. Her bir parça yerine yerleşince çıkan görüntü gibi hizmet. Bu puzzleda yerini bulabilmek, görevini farkedebilmektir insanlık. Kâinatın çekirdeği Hz. Muhammed'in tebliğine kulak vermektir, onun izinden gitmektir. Kur'an'ın nuruyla nurlanmak, ışığını Kur'an'dan alan Risale-i Nurdan ders almaktır. Tüm canlıların dilinden anlamaya çalışmaktır. En çok da insana hizmet etmektir “İNSANLIK”.

Bu araştırma, tümevarımsal bir yöntem izleyerek “hizmeti” ve hizmet metodlarını kurgusal bir çerçeve çizerek açıklamaya çalışmış, parça bütün ilişkisi kurarak “hizmet'in parçaları” üzerinden bir puzzle kavramsallaştırması yapmıştır. Araştırmada her şeyin bir amacı, görevi ve hizmeti olduğu, İslâm'a hizmet ettiği, imanı kurtarmanın ise insanın vazifesi olduğu saptanmıştır. İnsanın vazifesi bu manevi buhranda imanı kurtarmak meselesidir. Hizmetin temel taşları, temel öğeleri ele alınmış ve bu öğelere bağlı olarak hizmet metodunun ne veyahut neler olabileceği tartışılarak, Kur'an'ın ilk

*Bediüzzaman'ın
“Medreset'üz
Zehra” projesi
ile ülkemiz
özelinde vatanın
tamamını bir
okuma salonuna
dönüştürmek
ve genelde ise
zemin yüzünü
bir mescit, bir
zikirhane ve bir
medrese şekline
bürünmesini
sağlamak
gibi külli bir
hedefi gözettiği
görülmeştir.*

emri olan “oku”manın hizmetin başlangıcı ve esası olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kaynakça

- (2020, Nisan 4). <https://İslâmansiklopedisi.org.tr>: <https://İslâmansiklopedisi.org.tr/tedric> adresinden alınmıştır
- (2020, Nisan 2). <https://sozluk.gov.tr>: <https://sozluk.gov.tr/?kelime=fiddire> adresinden alınmıştır
- Albayrak, H. (2006). Tebliğ ve Davet Kavramlarının Analizi. Hz. Peygamber'in Tebliğ Metodu Işığında İslâm'ın Güncel Sunumu, s. 43-52. Türkiye Diyanet Vakfı.
- Algül, H. (1992). HZ. MUHAMMED ve GENÇLİK. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Dursun, A. (1998). Tebliğ ve Edebiyat. Köprü Dergisi, (63).
- Ferşadoğlu, A. (1998). Bediüzzaman'a Göre Günümüzde Hizmet Metodu-Cihad-ı Mânevî: İrşad ve Tebliğ. Köprü Dergisi, (63).
- Kasapoğlu, A. (2014). Kur'an'da “Tenzil” Kavramına Eğitim Açısından Bir Yaklaşım. İ.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, s. 41-84.
- Körün, E. (2012). TEBLİĞDE ÜSLUP. Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 14(2).
- Kösmene, S. (2017, Şubat 23). Levlake hadisini destekleyen âyet var mıdır? Yeni Asya Gazetesi.
- Nursi, B. S. (1994). Tarihçe-i Hayat, 543.
- Nursi, S. (1994). Barla Lahikası. İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, s. 8.
- Nursi, S. (1994). Mektubat. İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, s. 269- 194.
- Nursi, S. (2012). Kastamonu Lahikası. İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, s. 56.
- Nursi, S. (2013). Nur Talebelerinin Hizmet Rehberi. İstanbul: Yeni Asya Neşriyat, s. 27-29-33.
- Nursi, S. (2006). Sözler. İstanbul: Yeni Asya Yayıncılık, s. 16
- Nursi, S. (2011). Asa-yı Musa. İstanbul: Yeni Asya Yayıncılık, s. 24-26.
- Ural, A. A. (2017). Posta Kutusundaki Mızıka. İstanbul: Şule Yayınları, s. 106.
- Uysal, Ö. F. (1998). Hizmet Metodu Olarak Cemaat ve Cemiyet. Köprü Dergisi, (63).